

¹Олег ГНИЛКО, ²Лариса ГЕНЕРАЛОВА, ²Олексій ДВОРЖАК

ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ ЛАТОРИЦЬКО-СТРИЙСЬКОЇ ЗСУВНОЇ ЗОНИ (УКРАЇНСЬКІ КАРПАТИ)

¹ Інститут геології і геохімії горючих копалин НАН України, м. Львів,
e-mail: igggk@mail.lviv.ua.

² Львівський національний університет ім. Івана Франка, Львів

Українські Карпати є вузловою областю зчленування терейнів Алькапа, Тися-Дакія, та акреційно-колізійних палеоприм, утворених перед рухомими фронтами цих терейнів. Становлення орогену Карпат пов'язане зі зближенням та колізією терейнів між собою та з Євразією і насуванням палеоприм на структури краю платформи. Виділені дві крейдово-палеогенові акреційні прими, перша з яких розвивалась перед фронтом Тисії-Дакії (Мармароський кристалічний масив) і складена внутрішніми флішовими покривами Зовнішніх Східних Карпат (Кам'янопотоцький, Рахівський, Буркутський, Красношорський, Свидовецький, Чорногорський покриви), а друга – формувалась перед чолом Алькапа (масив Центральних Західних Карпат) і представлена Пенінською зоною та внутрішніми флішовими покривами Зовнішніх Західних Карпат (Магурський, Дуклянський покриви). Ці палеоприми розділені Латорицько-Стрийською зсувною зоною, яка загалом має субмеридіональне простягання і простежується складно побудованою смугою від Оашського розлому на півдні до Перемишльської сигмоїди на півночі. Структурні форми Латорицько-Стрийської зони (прирозривні складками з субвертикальними шарнірами, зсувні дуплекси, структури типу «кінський хвіст», тощо) визначають її правозсувний характер (Гнилко, 2011, 2012; Csontos, Vörös, 2004; Schmid, 2008).

З метою уточнення будови Латорицько-Стрийської зони автори провели польові геокартувальні і тектонофізичні дослідження в басейні р. Пиня (права притока р. Латориця, Свалявський район Закарпатської обл.), які дозволили виявити серію зсувів субкарпатського (північно-західного) простягання, що обмежують протилежно орієнтовані тектонічні клини (розміром до 10 і більше км) – закінчення внутрішніх флішових покривів відповідно Західних (Дуклянський покрив) і Східних (Буркутський і Свидовецький покриви) Карпат.

Найпівнічніший тектонічний клин представлений палеоцен-еоценовим пісковиками та піщаним флішем Свидовецького покриву і розміщений між утвореннями Сілезького покриву на півночі та Дуклянського – півдні. Правозсувний характер північної межі клину підкреслюють слабковиражені складки волочіння з субвертикальними шарнірами. Південна межа клину спостерігається на північній околиці села Уклин, де в потужних пісковиках розвинена серія субпаралельних вертикальних розломів з азимутом падіння 210°. На крилах деяких розломів спостерігаються дзеркала ковзання, які свідчать про лівосторонній характер переміщення з підняттям північного крила. Заміри спряжених тріщин сколювання біля одного з розломів свідчать, що вісь σ_1 (розтягу) має азимут падіння 254, <7, вісь σ_3 (стиску) – азимут падіння 344, <15.

Південніше розвинутий ще один тектонічний клин Свидовецького покриву, який з півночі і півдня обмежений тектонічними лусками Дуклянського покриву. До південного контакту клину приурочена серія паралельних (не менше п'яти) субвертикальних розломів. Один з розломів має азимут падіння площини зміщувача 210° і характеризується сколами Ріделя (R), орієнтованими під кутом 25° – 45° до площини генерального зміщення та під кутом (α_0) $\leq 45^\circ$ до осі максимального стискання. На крилах розлому спостерігаються виповнені кальцитом тріщини відриву шириною до 5 мм. Просторове орієнтування спряжених тріщин Ріделя та тріщин відриву вказує на лівосторонній характер генерального зміщення. В пісковиках північного крила розлому розвинута система спряжених тріщин сколювання, яка відповідає лівосторонньому зсуву з орієнтуванням осі стискання (σ_3) по азимуту $261^\circ < 20$, осі розтягу (σ_1) – по азимуту $355^\circ < 15$.

Південніше м. Поляна закартовані два тектонічних клини Буркутського покриву, які чергуються з протилежно спрямованими клинами Дуклянського покриву. Характер розломних зон на межах названих тектонічних одиниць потребує подальшого вивчення.

Реконструкції полей напружень за аналізом спряжених тріщин (Гинтов, 2005) показали, що осі стиску і розтягу в районі робіт орієнтовані субгоризонтально, а площини тріщин (середня вісь) – субвертикально, що свідчить про зсувний режим деформування. При цьому відмічено, що осі стиску орієнтовані в північно-східному напрямку (35 – 60°).

Виявлені закономірності будови Латорицько-Стрийської зони, дають змогу зазначити, що вона розвивається між внутрішніми флішовими тектонічними покривами Східних і Західних Карпат, і ускладнена системами правих і лівих зсувів субкарпатського простягання. Вони утворюють складну систему «вклинювання» структур Західних і Східних Карпат одна в другу.

Світлана ГНИЛКО, Олег ГНИЛКО

**ФОРАМІНІФЕРИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ
ПАЛЕОЦЕН-ЕОЦЕНОВИХ ВІДКЛАДІВ ПІВДЕННОГО СХИЛУ
УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ**

Інститут геології і геохімії горючих копалин НАН України, м. Львів,
e-mail: s.hnylko@yahoo.com

Відклади палеоцену-еоцену широко розвинені на південному схилі Українських Карпат, проте умови їх накопичення залишаються недостатньо вивченими. В представленій роботі аналізується палеобатиметрія формування цих відкладів на основі седиментологічних спостережень та вивчення дрібних форамініфер. Проби для мікрофауністичного аналізу були відібрані з аргілітів чи мергелів, які формують прошарки або лінзи серед алевро-псамітових утворень і трактуються як літифіковані продукти фонові (гемі)пелагічної седиментації. В цих пробах виявлені чисельні дрібні форамініфери. Видовий склад форамініферових асоціацій і фізичні особливості черепашок (колір, мінеральний склад, будова стінки) вказують